

Sammanfattning

Vi bad Jan Karlsson hjälpa oss med att reda ut frågan "Vad är arbete? Vad har arbete för mening?" Frågorna kan nog besvaras på flera olika sätt. Jan Karlsson valde att begränsa definitionen av arbete till att gälla "de medvetet planerade handlingar genom vilka människa med olika hjälpmedel påverkar naturen -handlingar som i sin tur återverkar på människan." Därmed skar han bort det mesta av den offentliga sektorn, men begränsningen gjorde det lättare att jämföra arbetets sociala organisation, produktionsättet, i olika historiska samhällstyper.

Det blev möjligt att dra ut linjerna alltifrån jägar- och samlarfolkens korta och oregelbundna arbetspass, genom antikens uppdelning på människor som planerar arbete och människor som utför arbete, på slavar och fria medborgare, till förindustriella samhällen där "jorden besatt den livegne" och tjänstehjonsstadgar höll folk på plats.

I Sverige före kapitalismen kunde arbetet vara organiserat i lag och gillen. Rapporten lyfter fram exempel på folkliga arbetskollektiv som splittrades vid det industriella genombrottet. I de kapitalistiska samhällena blir arbetet lönearbete. Producenterna skiljs från produktionsmedlen. För att kunna överleva har de nu att sälja sin arbetskraft. Arbete blir därmed verksamhet som man får betalt för.

Något precisare har det sagts att arbete är en "fortlöpande sysselsättning i produktionen av varor och tjänster mot lön". Arbetet blir åtskilt från bostaden. Arbetstiden skiljs ut från annan tid i och med att dispositionsrätten över arbetskraften säljs och köps i tidsenheter. Osåld tid bildar fritid. etc